

Jean Dubuffet

Kultura postupně zaujímá místo, které bylo dříve vyhrazeno náboženství. Stejně jako ono má i kultura své kněze, své proroky, své svaté, svá kolegia hodnostářů. Dobyvatel, který chce být pomazán, už nepředstupuje před lid po boku biskupa, ale po boku nositele Nobelovy ceny. Pán, zneužívající své moci, už nesmazává vinu založením opatství, nýbrž muzea. Dnes se vyhlašují mobilizace a křížové výpravy ve jménu kultury. Ta nyní přebírá roli „opia lidu“.

V tom je bezpochyby příčina faktu, že mýtus kultury je přijímán s takovou vážností, že přežívá revoluce. Revoluční státy, od nichž bychom mohli očekávat, že odhalí tento mýtus, tak úzce spojený s buržoazní kastou a západním imperialismem, jej naopak udržují a využívají k vlastnímu prospěchu. Podle všeho dělají chybu, protože dříve či později povede k návratu západní buržoazní kasty, která jej stvořila. Západní buržoazní kasty se nezbavíme, dokud nedojde k demaskování a demystifikaci její údajné kultury. Ta je všude její zbraní a jejím trojským koněm.

Státní dirigismus by rád dal kultuře onu dokonale hierarchizovanou formu, jakou měla dříve církev: podobu dobře strukturované pyramidy, podobu *vertikální*. Tvořivá mysl by svou sílu a zdraví našla naopak právě ve formě *horizontálního* bujení, v nekonečně diversifikované hojnosti. Není větší překážky tomuto bujení než prestiž několika ješitů, kteří byli přijati mezi vysoké hodnostáře a jejichž zásluhy jsou před veřejností omílány do omrzení. Není jalovější činnosti, která by byla s to odvrátit obyčejného člověka od samostatného myšlení a od veškeré důvěry ve vlastní schopnosti. A také od důvěry v umění, o němž si začne znechuceně myslet, že je to pouze jeden velký podvod ve službách státního dirigismu, jinak řečeno policie.

Jsem individualista, mám tedy za to, že má role individua spočívá v odporu ke každému donucování, vyvolanému zájmy společenského blaha. Zájmy individua stojí proti zájmům společenského blaha. Touha sloužit oběma současně vede pouze k pokrytectví a zmatku. Stát nechť bdí nad společenským blahem, já budu bdít nad blahem individuálním. Zním jen jednu tvář státu: tu policejní. Všechna oddělení státních ministerstev mají v mých očích